

ด่วนที่สุด

ที่ รง ๐๒๐๒.๑/ ๑๑๙๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ✓

รหัสเรื่อง : ส27553 ๓๕๐

วันที่ : ๑5639/61 ๗-๗-๖๑

วันที่ : 23 เม.ย. 61 เวลา: 9:41

กระทรวงแรงงาน

ถนนมิตรไมตรี ดินแดง

กทม. ๑๐๔๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
  ๒. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. ....
  ๓. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)
  ๔. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ
  ๕. แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลา
  ๖. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ
  ๗. การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ด้วยกระทรวงแรงงานขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงแรงงาน ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

กระทรวงแรงงานได้รับนโยบายเร่งด่วนสำคัญและข้อสั่งการของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๕ (กขป. ๕) ให้มีการดำเนินการเร่งรัดการดำเนินการให้สัตยาบันพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ซึ่งพิธีสารว่าด้วยแรงงานบังคับฯ กำหนดพันธกรณีเฉพาะในการป้องกันการจ้างแรงงานบังคับ การคุ้มครองเหยื่อ และการเข้าถึงการเยียวยา และยังกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องมีนโยบายและแผนปฏิบัติการของประเทศ โดยมีการปรึกษาหารือกับองค์กรนายจ้างและองค์กรแรงงานด้วย ซึ่งนโยบายและแผนปฏิบัติการดังกล่าวจะต้องกำหนดให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่เพื่อทำให้มาตรการต่อต้านการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์บังเกิดผลมากขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อ พิธีสารกำหนดให้ต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิผลในการระบุชี้ตัว ปลดปล่อย คุ้มครองช่วยนำตัวออกมา และฟื้นฟูเหยื่อทุกรายของการใช้แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนในรูปแบบอื่นๆ

๑.๒ ผลการดำเนินการ...

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๒.๑ คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ด้านแรงงาน ซึ่งมีพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ได้มีคำสั่ง ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้สัตยาบันพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญาฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงาน ค.ศ. ๑๙๓๐ และคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมาย

๑.๒.๒ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมาย ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงแรงงาน ที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการในการกิจด้านการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เป็นประธานอนุกรรมการ ที่ปรึกษากฎหมาย กระทรวงแรงงาน เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงแรงงานที่ได้รับมอบหมาย นางเพ็ญภาพ วิทย์ขำนาญกุล ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมการจัดหางาน ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานประกันสังคม ผู้แทนศาลอาญา แผนกคดีค้ามนุษย์ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้อำนวยการสำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้แทนศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ผู้แทนมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา ผู้แทนสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย นางสาวศิริวรรณ ว่องเกียรติไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และเจ้าหน้าที่กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... โดยนำผลการศึกษาเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างบทบัญญัติของพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ กับกฎหมายภายในประเทศ (Gap Analysis) มาพิจารณาประกอบการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๑.๒.๓ กระทรวงแรงงานได้นำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นรวมจำนวน ๓ วิธีการ ได้แก่

(๑) การเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๑ ครั้ง โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงแรงงาน (www.mol.go.th) ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน (มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ จำนวน ๗๐ คน) และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (www.lawamendment.go.th) ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน (มีผู้ดาวน์โหลดเอกสาร จำนวน ๔๙๙ ครั้ง แต่ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น)

(๒) การประชุม...

- (๒) การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน ๓ ครั้ง
- การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ กระทรวงแรงงาน ซึ่งมีกำหนดระยะเวลา ๑ วัน (มีผู้เข้าร่วมการประชุม ประมาณ ๘๐ คน)
  - การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ กระทรวงแรงงาน ซึ่งมีกำหนดระยะเวลา ๑ วัน (มีผู้เข้าร่วมการประชุม ประมาณ ๑๖๐ คน)
  - การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีกำหนดระยะเวลา ๑ วัน (มีผู้เข้าร่วมการประชุม ประมาณ ๑๗๐ คน)

(๓) มีหนังสือขอความคิดเห็นจากส่วนราชการ จำนวน ๓๔ หน่วยงาน เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑ (มีส่วนราชการที่ให้ความคิดเห็น ๙ หน่วยงาน) ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ก.พ. กระทรวงพลังงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กองทัพบก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๒.๔ กระทรวงแรงงานได้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... พร้อมทั้งเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงแรงงาน (www.mol.go.th) และผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (www.lawamendment.go.th) แล้ว

๑.๒.๕ กระทรวงแรงงานได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๒๐๖.๑/๖๕๙ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ขอให้กระทรวงการคลังเสนอเรื่องการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนก่อนเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป และคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว ในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เข้าข่ายค้ำมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่มีกลไกในการคุ้มครอง ช่วยเหลือ เยียวยา ตามมาตรฐานสากล และทำให้ประเทศไทยถูกกล่าวหาว่ามีการใช้แรงงานบังคับในเวทีนานาชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าไทยไปต่างประเทศ และกฎหมายฉบับนี้จะช่วยแก้ไขปัญหากับการคัดแยกผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ เนื่องจากได้กำหนดลักษณะความผิดฐานใช้แรงงานบังคับไว้อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากรณีการคัดแยกผู้เสียหายว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการค้ำมนุษย์ หรือเป็นการละเมิดสิทธิแรงงานตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งปัญหานี้มีผลต่อการดำเนินการทางกฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้อง อาทิ การคุ้มครองผู้เสียหาย การให้ความช่วยเหลือ และการเข้าถึงค่าชดเชย ดังนั้นเมื่อกฎหมายไทยไม่มีความผิดฐานใช้แรงงานบังคับจึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการคัดแยก การสอบสวน และการดำเนินคดี ในกรณีที่มีการแสวงหาประโยชน์จากแรงงานอย่างรุนแรงที่ไม่ได้เป็นผลจากการค้ำมนุษย์ แต่ก็ไม่เข้าข่ายกรณีค้ำมนุษย์ หรือกรณีที่ต้องประกอบของการค้ำมนุษย์ยังไม่ชัดเจน รวมถึงเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของแรงงาน เรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาส การเข้าถึงบริการของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน กระทรวงแรงงานจึงจำเป็นต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนการตรากฎหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากกระทรวงแรงงานมีความจำเป็นเร่งด่วนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... เพื่อรองรับการดำเนินการให้สัตยาบันพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติก่อนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเดินทางไปให้สัตยาบันพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ ระหว่างวันที่ ๒ - ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้จะทำให้สามารถป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกลไกในการคุ้มครอง ช่วยเหลือ เยียวยา ตามมาตรฐานสากล และทำให้ประเทศไทยถูกกล่าวหาว่ามีการใช้แรงงานบังคับในเวทีนานาชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าส่งออกสินค้าไทยไปต่างประเทศ

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... โดยสรุป ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่ (๑) งานหรือบริการซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหาร (๒) งานหรือบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมืองทั่วไปของประเทศ (๓) งานหรือบริการอันเป็นผลมาจากคำพิพากษาของศาล (๔) งานหรือบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินเกิดสงคราม หรือภัยพิบัติ (๕) งานหรือบริการ สำหรับชุมชนของตนเองและทำเพื่อส่วนรวมของชุมชนตนเองโดยแท้ (ร่างฯ มาตรา ๓)

(๒) กำหนดลักษณะความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ หมายถึง “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือบริการโดยมิได้สมัครใจให้กับตนหรือบุคคลที่สาม โดยการข่มขู่ ขู่เข็ญว่าจะลงโทษโดยมิชอบ ใช้กำลังประทุษร้าย ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือบุคคลอื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ หรือด้วยวิธีอื่นใดโดยมิชอบที่ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถที่จะขัดขืนได้หรือมิได้สมัครใจที่จะทำเอง ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ” (ร่างฯ มาตรา ๖)

(๓) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ โดยให้อำนาจหน้าที่ดังนี้ มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้อัยคำหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน ตรวจตัวบุคคลที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ หรือตรวจค้นยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับอยู่ในยานพาหนะนั้น (ร่างฯ มาตรา ๔ และมาตรา ๑๘)

(๔) กำหนดให้...

(๔) กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนองค์กรนายจ้าง ผู้แทนองค์กรลูกจ้าง ผู้แทนสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินฝ่ายละสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านแรงงาน ด้านกฎหมาย ด้านการโยกย้ายถิ่น และด้านสิทธิมนุษยชน ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ ให้รองปลัดกระทรวงแรงงานที่ปลัดกระทรวงแรงงานมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เนื่องจากการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว ไม่อาจทำได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม (ร่างฯ มาตรา ๑๐ - มาตรา ๑๗)

(๕) กำหนดมาตรการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ เช่น การจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวให้ผู้เสียหาย หรือกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์ที่จะทำงานเป็นการชั่วคราว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้กรมการจัดหางานโดยมิชักช้า (ร่างฯ มาตรา ๒๑ - มาตรา ๒๗)

(๖) กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือและเยียวยา การคุ้มครองความปลอดภัยผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ หรือช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ รวมทั้งให้มีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงแรงงานซึ่งปลัดกระทรวงแรงงานมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ การลงทุน กฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ ให้ผู้ช่วยปลัดกระทรวงแรงงานซึ่งปลัดกระทรวงแรงงานมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ กำกับดูแลการบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการใช้จ่ายเงินของกองทุนตามวัตถุประสงค์ของกองทุน พิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี และพิจารณาจัดสรรเงินของกองทุนเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน (ร่างฯ มาตรา ๒๘ - มาตรา ๓๗)

(๗) กำหนดบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ โดยให้มีการเพิ่มโทษกับผู้กระทำความผิดที่กระทำผิดต่อผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ผู้สูงอายุ หญิงมีครรภ์ หรือผู้มีความพิการ

หรือมีจิตพินเพื่อนไม่สมประกอบ รวมทั้งเพิ่มโทษสำหรับกรณีที่ทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส หรือเป็นโรคร้ายแรงซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือถึงแก่ความตาย (ร่างฯ มาตรา ๓๘ - มาตรา ๔๐)

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงแรงงานพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผลเพื่อให้มีบทบัญญัติตามกฎหมายที่ครอบคลุมถึงลักษณะความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดฐานใช้แรงงานบังคับที่ไม่เข้าข่ายค้ำมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการคัดแยกผู้เสียหายว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ หรือเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการค้ำมนุษย์ หรือเป็นการละเมิดสิทธิแรงงานตามกฎหมายแรงงาน และการกำหนดมาตรการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ รวมทั้งการขอจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับเพื่อใช้ในการช่วยเหลือและเยียวยา การคุ้มครองความปลอดภัยผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ หรือช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ซึ่งกระทรวงแรงงานมีความจำเป็นเร่งด่วนจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติก่อนวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเดินทางไปให้สัตยาบันพิธีสารปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ ระหว่างวันที่ ๒ - ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. .... ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๓๒ ๑๒๔๗

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๔๔๗๔